

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ วันนี้วันพระ วันพระเป็นผู้ประเสริฐ ถ้าเราประเสริฐนะ เราเคารพตัวเราเองไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน นี่ความรู้สึกในหัวใจของเราไง ถ้าเราศรัทธาในตัวของเรา เรามีสติ มีสามัญสำนึก เราทำอะไรทำเพื่อหัวใจของเรา มันเป็นเรื่องธรรมดาของโลกที่เขาทำกัน สิ่งที่เขาทำมันเป็นธุรกิจ มันมีการแลกเปลี่ยน มีการช่วยเหลือเกื้อจกัน แต่เวลาประพฤติปฏิบัติธรรมมันต้องเอาชนะใจของเราเอง เวลานั้นสมาธิภาวนา นี่เราทำอะไรเราก็ทำได้ทั้งนั้นเลย หน้าที่การงานทำได้ทุกอย่างเลย ทำไมเราภาวนาไม่ได้ ทำไมเรานั่งเฉยๆ เอาใจของเราทำไมเราทำไม่ได้

แต่ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เรามีสติปัญญา เราพยายามทำสิ่งนี้ สิ่งที่เขาทำกัน นี่เขาไม่รู้จักตัวของเขาเองนะ ทุกคนเป็นเจ้าของ เป็นคนมีศักยภาพ เป็นคนที่ต้องการให้เขาหันหน้าถือดา ต้องการให้คนอื่นยอมรับตัวเองทั้งนั้นเลยละ แต่ทำไมตัวเองยอมรับตัวเองไม่ได้ละ? ถ้าตัวเองยอมรับตัวเองได้ เห็นไหม โลกธรรม ๘ เขาจะสรรเสริญนินทาขนาดไหนนะมันลมพัดไปลมพัดมา คุณเวลาดูกาลมันเปลี่ยนแปลง มันเป็นอย่างนั้นแหละ ถ้าเราเคารพตัวเราได้ เรามีสติจะนะ เราเชื่อมั่นในตัวเราเอง

นี่มันเป็นโลกธรรม ๘ สรรเสริญนินทามันมีของประจำโลก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว คุณคิดที่เขาไม่พอใจเขาจ้างคนมาค่านะ เพราะเขาทำด้วยตัวเขาเองไม่ได้ เขาไปจ้างคนนะ จ้างคนมาติฉินนินทาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนพระอานนท์ทนไม่ได้นะ นิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปที่เมืองอื่น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่าถ้าไปที่อื่น ถ้าเขายังค้ำอย่างนี้ทำอย่างไรละ?

ถ้าไปที่อื่นเขาค่า เพราะอะไร? เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีฤทธิ์มีเดชนะ ฤทธิ์เดชจะทำสิ่งใดจะแสดงฤทธิ์แสดงเดชนี่อภิญญา เวลาเอตทัคคะ ๘๐ องค์ องค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีคุณสมบัติมากกว่านั้น นี่พระอนุรุทธะมีฤทธิ์รู้วาระจิตของคน แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรีณิพพาน พระอนุรุทธะยังตามได้เลย พระโมคคัลลานะเหาะเหินเดินฟ้าได้ พระโมคคัลลานะไปเที่ยวรอกสวรรค์มา แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนตั้งพระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายที่มีฤทธิ์มาก

เป็นคนที่ตั้งเขาต้องมีฤทธิ์มากกว่าเขา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำได้ทุกอย่างเลย แต่เวลาพระอานนท์บอกว่า หนีเถอะ เขาติณินินทา ถ้าไปที่อื่นแล้วเขาติณินินทาทำอะไรล่ะ? โลกนี้เป็นแบบนี้ คำว่าเป็นแบบนี้หมายความว่าคนที่ติณินินทามันติณินินทาจากความรู้สึกนึกคิดของเขา ถ้าในความรู้สึกนึกคิดของเขา คนที่รับจ้างมาเขาก็เห็นแก่เงินแก่ทอง เขาจ้างมา จ้างให้มาติณินินทาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาจ้างมา อยากได้เงินได้ทองของเขา คนที่เขาจ้างมาเขาไม่พอใจ ไม่พอใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เออออกเอาใจเขาไป ไม่พอใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเออออกห่อหมกไปกับเขาไป เออออกห่อหมกก็ชักให้คนหลงไป

คนมีทิฐิมานะ คนมีกิเลสตัณหาความทะยานอยากเขาเห็นผิดของเขา แล้วไปหาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในห้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารับรอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่รับรอง ไม่รับรองว่าสิ่งนั้นไม่ใช่ สิ่งนั้นทำไม่ได้ สิ่งนั้นไม่ถูกต้อง พอไม่ถูกต้องเขาไม่ได้ตั้งใจของเขา เขาถึงเกิดความอาฆาตเกิดความพยาบาทของเขา เขาถึงไปจ้างคนมานินทาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จ้างคนมาค่า นี่ไปจ้างคนมาค่ามันมาจากไหน? ก็มาจากใจของเขา มาจากความรู้สึกนึกคิดของเขา แล้วเราจะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของเขา

ถ้าเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดของคนได้ก็ทำให้คนเป็นพระอรหันต์ได้หมดสิ ก็บอกว่า คนๆ นี้ไม่ให้คิดทางเรื่องชั่ว คนๆ นี้ให้คิดแต่เรื่องดีๆ คนๆ นี้ให้คิดแต่เรื่องมรรคเรื่องผล คนๆ นี้ให้ปฏิบัติธรรม มันเป็นไปได้ไหมล่ะ? มันเป็นไปได้เพราะอะไร? กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดแตกต่างกัน พันธกรรมของคนๆ นั้น ดูสิองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมเป็นพระโพธิสัตว์มา ทำคุณงามความดีมาต่อเนื่อง จน ๑๐ ชาติสุดท้าย สร้างคุณงามความดีมาตลอดเลย พระเวททัตของเวรจองกรรม อาฆาตมาดร้าย เป็นคู่เวรคู่กรรมมาตลอดเลย สุดท้ายมาชาติสุดท้าย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังให้บวช บวชมาแล้วก็ยังมาแข่งดี จะปกครองสงฆ์แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า

"เทวทัต แม้แต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ อัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา อัครสาวกไม่ใช่สาวกธรรมดา อัครสาวก เรายังไม่ให้อุปการสงฆ์เลย เราจะให้เธออุปการสงฆ์ได้อย่างไร?"

ฉะนั้น เวลาอุปการสงฆ์ให้สงฆ์อุปการกันเอง ให้สงฆ์อุปการกันเองเพราะว่ากาลเวลา ในเมื่อชุมชนมันมีต่อเนื่องกันไป ให้ชุมชนนั้นกลั่นกรองชุมชนนั้นกันเอง ด้วยธรรมเนียมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ให้ใครมาใช้อำนาจเหนือสงฆ์ นี่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้ แม้แต่อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวายังไม่ให้เลย เราจะให้เธอได้อย่างไร? ถ้าคนทำคุณงามความดีมา ทำความดีต่อเนื่องๆ มา พันธุกรรมของเขา เขาคิดดีของเขา เขาคิดดีของเขาเนะ คนที่คิดดีๆ เขาเห็นคนเอาโรคเอาเปรียบกัน เขาเห็นคนกลั่นแกล้งกัน เขาจับไม่ได้เลยจิตใจเขาจับไม่ได้

แต่ถ้าเขามีสติปัญญาเขาจะยับยั้งจิตใจของเขา เขาจับไม่ได้ เขาก็บังไว้ในหัวใจของเขา เขาจับอย่างนั้นไม่ได้ แล้วถ้าเราจะช่วยเหลือเจือจานเขาได้อย่างไร คนที่ช่วยเหลือเจือจาน เขาไม่ช่วยเหลือเจือจานคนๆ นั้น เขาไปช่วยเหลือเจือจานเขาที่การศึกษา เรื่องให้คนมีความรู้ เรื่องให้คนมีวุฒิภาวะ เรื่องให้คนที่เขาสามารถเอาตัวรอดได้ เพราะสังคมมันเป็นแบบนั้น มนุษย์ทับถมกันเป็นสังคม มันเป็นตัวสัตว์สังคมๆ แล้วสังคมมันเอาโรคเอาเปรียบอย่างนั้น เราจะไปแก้ไขตรงนั้นมันไม่จบ แต่คนถ้ามีสติปัญญาของเขา เขาจะมาแก้ไขด้วยปัญญาของสังคม ให้การศึกษา ให้คนมีวุฒิภาวะ ให้คนฉลาดขึ้นมา ถ้าเราช่วยตรงนี้เราก็ช่วยสังคมทั้งหมด

นี่คนที่เขามีสติปัญญาเขาอย่างนี้ แต่ไม่ใช่เราไง พอเห็นใครเขาทุกข์เขายาก โอ้ๆ โอ้ๆ คนๆ เดียว คนที่มีสติปัญญาเขามองถึงปัญหาของสังคม เขามองถึงปัญหาของส่วนรวม ถ้าส่วนรวม นี่คนที่มาทำให้ส่วนรวมนั้นยุบยอบไป คนที่ส่งเสริม ส่งเสริมคืออะไร? ส่งเสริมให้เขาหัด ให้เขาทำ ให้เขาทำได้ ให้เขามีความรู้ ให้เขายืนบนตัวเขาเองได้ เขาจะเป็นผู้นำของสังคมได้ เขาจะทำให้สังคมเป็นคนดีขึ้นมาได้ แต่เราไปโอ้ๆ อยู่คนนั้น ให้ปลาเขาไป กับสอนเขาให้จับปลา สอนเขาให้จับปลาเขาจะสอนต่อๆ กันไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่า การก็ตรงนี้ไง เวลาอนุพุทธพิกถาเรื่องของภราวาส ภราวาสธรรม ให้เขา รู้จักเสียสละ ให้เขาเห็นจิตใจให้เป็นสาธารณะ

คำว่าจิตใจสาธารณะนี้สำคัญมากนะ สำคัญเพราะอะไร? เพราะมันฟังเหตุผลต่างได้ไง มันฟังเหตุผลที่คนมีมุมมองต่างๆ ถ้ามุมมองต่างเราฟังแล้วเราสลดใจนะ ทำไมคนมีมุมมองอย่างนี้ พันธุกรรมของเขาคิดแบบนี้ แต่คนที่เขาคิดดีกว่าเรา โอ้โฮ เขาคิดได้ขนาดนั้นเชียวหรือ? ถ้าเขาคิดขนาดนั้นเราจะพัฒนาใจเราขึ้นไปได้อย่างไร นี่มันฟังเหตุผลที่แตกต่างขึ้นไป เพราะมันเกิดมาจากไหนล่ะ? ก็เกิดมาจากไม่ตระหนี่ มันเปิดโอกาส เปิดรับฟัง เปิดทุกอย่าง เราฟังแล้วเราก็กรองของเราดี ปุณฺณ กัลยาณปุณฺณ ปุณฺณคนหนา

คนหนา เห็นไหม ใครพูดสิ่งใดเราก็แบกรับเลย มีแต่ความทุกข์ยาก ทุกข์หนักหน่วง หัวใจทั้งนั้นแหละ ปุณฺณคนหนา คนหนามันก็แบกรับรูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร นี่เราก็ฝึกฝนของเรา เราก็พิจารณาของเรา คนมีความคิดแบบนี้ เราแยกแยะ ความถูกต้องดีงาม ความอึดอัดขัดข้อง ความไม่ถูกต้องดีงาม นี่เราแยกแยะของเรา เราก็แยกแยะคนๆ นี้คิดได้แบบนี้ นี่พันธุกรรมของเขา วุฒิภาวะของเขา อำนาจวาสนาของคน บารมีของคน ถ้าบารมีของคนนะมันทำคุณงามความดี บารมีของคนทำสิ่งใดนะ ทำสิ่งใด คนที่มีบุญกุศลทำสิ่งใดจะมีคนเกื้อหนุน มีคนช่วยเหลือเจือจาน นี่ถ้าคนมีบุญ คนมีบาปนะ เราอยากทำเหมือนกัน ทำแล้วไม่มีใครดูแลเลย เราต้องกระเสือกกระสนของเราไป นี่บารมีธรรม

จิตใจก็เหมือนกัน จิตใจที่มันได้สร้างสมคุณงามความดีของเขา มา เวลาคิดสิ่งใดคิดออกนอกกลุ่มนอกทาง มันมีสติไง เอ๊ะ เราคิดได้ขนาดนี้เชียวหรือ? เอ๊ะ นี่เราว่าเราเป็นคนดีไง ทำไมเป็นแบบนี้ล่ะ? ทำไมคนเขาทำความดีได้ ทำไมแม้แต่เราคิดเรายังคิดไม่ได้เลย แล้วจะไปทำความดีอย่างไรล่ะ? มันเอ๊ะ เอ๊ะ เห็นไหม เอ๊ะ เอ๊ะ มันก็เริ่มมีสติมีปัญหา นี่ปุณฺณคนหนา ปุณฺณคนหนา คือแบกรับภาระไปหมดเลย รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ไปแบกรับภาระทำไม มันเรื่องความคิดของเขา มันเรื่องความเห็นของเขา มันเป็นบาปกรรมของเขา จิตใจของเรา เรารักษาศีลใจของเรา นะ เราพิจารณาอย่างนี้บ่อยครั้งเข้าๆ มันมีสติปัญญา

กัลยาณปุณฺณ กัลยาณปุณฺณมันแยกแยะไป สิ่งที่กำลังพูดของคน คำพูดของคนเขาพูดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เขาพูดด้วยเล่ห์กลของเขา เขาไม่ได้พูดด้วยความจริง เขาพูดให้เราเห็นคล้อยตามเขา นี่ถ้าเรามีสติปัญญานะ คำพูดอย่างนั้นต้องพิสูจน์กัน กาลเวลาพิสูจน์ นี่คำพูดนั้นจริงหรือไม่จริง นี่กัลยาณปุณฺณมันแยกแยะไป รูป รส กลิ่น เสียง เสียง... เสียงสัตว์ เสียงคน เสียงดิฉินนิทา เสียงทั้งนั้นแหละ ถ้าเรากัลยาณปุณฺณมันแยกแยะได้ เราวางได้ วางได้บ่วง

ของมาร พวงดอกไม้แห่งมาร มันไม่รัดคอ มันไม่รัดคอ ไม่รัดคอที่ไหนล่ะ? ไม่รัดคอที่สติปัญญาของเรา ไม่รัดคอแล้วปัญญาเราแยกแยะ

ถ้าเราแยกแยะอย่างนี้ สติคือความปกติของใจ ถ้าใจมันไม่หวั่นไหว ใจมันไม่สั่นคลอน ไปกับลม รูป รส กลิ่น เสียง นี่กระแสลมของโลกธรรม ถ้ามันพัดกระหน่ำหัวใจ มันพัดกระหน่ำหัวใจ แล้วเราก็เซซวนไปกับสิ่งที่โลกธรรม ๘ ถ้าเรามีสติปัญญาเราไม่เซซวนไปกับมัน มันจะหวั่นไหวขนาดไหน มันจะพัดกระหน่ำขนาดไหน ถ้าเรามีสติปัญญายิ้มเลย ยิ้มเลย เห็นไหม นี่ถ้ายิ้มแล้ว ถ้าจิตมันสงบเข้ามาได้ กัลยาณปुरुชนคือไม่เป็นจี๊ซ่า ไม่แบกรับภาระ ไม่แบกหามรูป รส กลิ่น เสียง ไม่แบกหาม ไม่แบกหามแล้วสื่อสารไหม? ไม่แบกหามต้องคุยไหม? ไม่แบกหามต้องพูดจา ไม่ต้องการสื่อสารไหม?

การสื่อสารมันเป็นการสื่อสาร แต่เราไม่แบกรับภาระให้มันหนักหน่วงในหัวใจ ถ้าหนักหน่วงในหัวใจ นี่ความปกติของใจ ถ้าใจปกติขึ้นมา มันไม่หวั่นไหวไปกับเขา ถ้ากำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา มันจะทำให้จิตใจตั้งมั่นได้ คำว่าจิตใจตั้งมั่นคือมีพลังงานใจ แต่มันเป็นปกติ ปกติแล้วมันมีกำลังไหม? ปกติมันทำอะไรได้ไหม? ดูแร่ธาตุสิ แร่ธาตุในพื้นดินมันก็อยู่ธรรมชาติของมัน มนุษย์ที่มีปัญญาไปขุดมัน ไปขุดมันขึ้นมาใช้เป็นทรัพยากรเป็นพลังงานจิตใจของเราถ้ามันปกติแล้วมันก็ปกติ

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัตินะ ท่านบอกใจนี้มหัศจรรย์มาก เวลาเข้าอภิญญานะ เข้าสมาบัติ ใจนี้มันสามารถให้เหาะเหินเดินฟ้าได้ ใจนี้มันสามารถทะลุมิติได้ ถ้าทะลุมิติได้มันระลึกรู้ดีดชาติได้อย่างไร? ใจนี้สามารถทะลุมิติต่างๆ เข้าไปสู่มิติต่างๆ ก็ได้ นี่พูดถึงอภิญญานะ นี่คือความมหัศจรรย์มาเรื่อยๆ นะ นี่คือความมหัศจรรย์ของใจ ถ้าใจมหัศจรรย์ขึ้นมา คนถ้ามีสติปัญญาทำได้ ถ้าจิตสงบแล้ว คนที่เป็นผู้รักมากดี จิตสงบแล้วมันก็ไม่ออกไปเฟ้นฟ่าน มันไม่ออกไปรับรู้สิ่งใดมันก็สงบโดยธรรมชาติของมัน คนที่ใจก็กะนอง เวลามันสงบแล้วเห็นตัวเองไปเดินบนอากาศ เห็นตัวเองต่างๆ นี่สิ่งที่มีมันเป็นความปกติของใจ แล้วถ้าจิตสงบแล้วถ้ามันออกฝึกหัดใช้ปัญญา สติปัญญา ๔ สติปัญญา ๔ ถ้ามันออกใช้ปัญญา

ปัญญาคืออะไร? ปัญญาคือญาณหยั่งรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญญาญาณ ปัญญาญาณเป็นภาวนามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาการศึกษาหрок ถ้ามีการศึกษา ๘ ประโยคๆ ในเมืองไทยเป็นแสนๆ องค์ ๘ ประโยคๆ เรียนจบหมดแล้ว เรียนทุกอย่างพร้อมหมด ปัญญาอะไร?

ปัญญาอะไร? รู้อะไร? รู้ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ความปกติของใจยังไม่รู้จัก คนถ้ารู้จักนะมันจะรู้จักจิตของเรา รู้จักพลังงานของเรา

นี่พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามันสงบเข้ามา แต่จิตสงบเท่านั้นมันมหัศจรรย์ จิตสงบโดยสัมมาสมาธินะ ถ้าจิตสงบโดยสัมมาสมาธิมันมีสติควบคุมพลังงานอันนี้ พลังงานคือใจของเราที่มีค่าๆ ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติ ใจนี้มหัศจรรย์นักนะ เวลามันคิดร้ายคิดร้ายได้เต็มที่เลย มันคิดดีก็คิดดีมหาศาลเลย เวลาจิตมันสงบแล้ว ฤทธิชีไพร คูสิเข้าสมาบัติ นี่จะท่องวัฏจักร แล้วท่องวัฏจักรจะไปกามภพ รูปภพ จะไปบนพรหมก็ได้ จะไปพรหมมันไปได้หมด แล้วไปได้แล้วได้อะไรขึ้นมาล่ะ? ก็เป็นขี้ข้าของกิเลสไป ก็อยู่ในวัฏฏะนี่ไปไปด้วยพลังงาน

แต่ถ้าเป็นปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จิตสงบแล้วนั่นคือการส่งออก การไปนั่นคือพลังงานขับเคลื่อน พลังงานที่มันมีกำลัง มันไปของมันโดยบารมี โดยการสะสมโดยพันธกรรมของจิตที่ได้สร้างบุญกุศลมา คนไปได้มาก คนไปได้น้อย คนระลึกอดีตชาติได้ชาติ ๒ ชาติ คนระลึกอดีตชาติได้แสนๆ ชาติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าระลึกอดีตชาติได้ไม่มีต้นไม่มีปลาย ไปไม่มีที่สิ้นสุด ถึงว่าจิตนี้มาจากไหน การเกิดการตายมาจากไหน นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าใจแบบนี้เพราะอะไร? เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาพิจารณาเข้าไปอาสวักขยญาณ มันเกิดปัญญา

เกิดปัญญา ปัญญาอย่างนี้ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากจิตที่สงบ จิตมันมีวิชาคือความไม่รู้ในตัวของมันเอง มันไม่รู้ตัวมันเองแต่มันมีกำลังนะเพราะมันเข้าสมาบัติได้ มันก็เหาะเหินเดินฟ้าของมันไป เหาะเหินเดินฟ้า ถ้าเป็นความจริงนะ ถ้าคนไม่มีอำนาจอาสนา พอจิตสงบแล้วเข้าสมาบัติแล้วก็มีความสุขเฉยๆ สมาบัติมันเป็นความสงบอย่างหนึ่ง มันเป็นสมาธิอย่างหนึ่ง เป็นความสงบใจอย่างหนึ่ง ถ้ามันไม่ใช้พลังงานไปมันก็เข้าสมาบัติได้อยู่ของมันด้วยความปรุหมาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน ความสงบที่มากขึ้น

ปรุหมาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน พอขึ้นอากาศอันญาณายตนะ วิญญาณัญจายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัจญานาสนัญญายตนะ เวลามันขึ้นของมันเป็นขั้นเป็นตอน แล้วมันถอยของมัน มันเข้าของมัน มันเป็นความสงบ มันเป็นพลังงานที่มันส่งกัน ถ้าคนที่ไม่ระลึกอดีตชาติไม่ไปต่างๆ มันก็อยู่ในความสงบอย่างนี้ นี่พลังงานของมันไปไหน นี่เรื่องความมหัศจรรย์ของใจ

ถ้าคนไม่มีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ชักนำเข้ามา ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาทำความเข้าใจเข้ามา แล้วออกไปพิจารณาสติปัญญาน ๔ ต้องไปพิจารณามันทำไมล่ะ?

สติปัญญาน ๔ ก็คือกายกับใจเรานี้ไง กายกับใจเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้ไง เพราะมีอวิชชาคือความไม่รู้ในกายกับใจนี้ไงมันถึงมีคบอด มันถึงเวียนว่ายตายเกิดไง พอมีสติปัญญาจับกายพิจารณา จับเวทนาพิจารณา จับจิตพิจารณา จับกรรมพิจารณา มันแยกแยะของมัน เห็นไหม แยกแยะทำไม แยกแยะเพราะว่าอวิชชาความไม่รู้มันหลงใหลไง พอหลงใหลมันก็เคลิบเคลิ้มไปไง เคลิบเคลิ้มไปในวัฏฏะนี้ไง แต่เวลามันพิจารณาไปมันแยกแยะของมันนี้ภาวนามยปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันเกิดจากไหนล่ะ?

พระไตรปิฎกก็สอนอย่างนี้ เรียนมา ๘ ประโยค ๑๐ ประโยคก็สอนเรื่องนี้ แต่ทำไมมันทำไม่รู้ขึ้นมาในใจล่ะ? คนไม่รู้ขึ้นมาในใจคือไม่มีความรู้จริงใช่ไหม คนที่มีความรู้จริงมันต้องมีความรู้ภายในใจสิ ความรู้ภายในใจมันเกิดขึ้นมันสำรอกกายกิเลสออกไป มันเกิดเพราะอะไร? เกิดเพราะภาวนามยปัญญา แล้วที่เราศึกษามาจบ ๘ ประโยคนั้นก็ศึกษามาปัญญาอะไรล่ะ? นั่นมันสุดมยปัญญา ปัญญาจากการศึกษาไง จินตมยปัญญาก็ทำวิธานิพนธ์ไง คั่นคว่าไง เป็นจินตนาการไง มันเป็นความจริงขึ้นมาหรือยังล่ะ? แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันพิจารณาของมัน เป็นความจริงขึ้นมา

ความจริงมันเกิดจากไหนล่ะ? เกิดจากอริยสังข์ เกิดจากมรรค ๘ เกิดจากความเพียรชอบงานชอบ พิจารณาชอบ พิจารณาชอบทำขึ้นมา เห็นไหม ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาที่คุณค่าของมนุษย์ คุณค่าของคน เรามีสามัญฐานี่รู้จักคุณค่าของเรา หน้าที่การงานก็หน้าที่การงาน หน้าที่การงานปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิต แต่หน้าที่การประพฤติปฏิบัติธรรมมันเป็นอริยทรัพย์ มันเป็นอริยทรัพย์เพราะอะไร? มันรู้จำเพาะตน มันควักออกมาพิสูจน์กันโดยทางวิทยาศาสตร์ไม่ได้ แต่มันจะรู้ได้ผู้ที่มีคุณธรรมเสมอกัน ถ้ามันรู้ไม่ได้มันจะมีความรู้จริงได้อย่างไร?

ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ เขารู้กันได้ ถ้ารู้กันได้มันเป็นความจริง แต่ถ้าความจริงของเรา เราว่าเป็นความจริงของเรา เวลาสนทนาธรรมเขามีความจริงที่ลึกซึ้งกว่า ใ้ความจริงของเรา ความจริงของเราไม่มีค่าแล้ว เพราะอะไร? เพราะมันยังมีข้อโต้แย้งได้ แต่ถ้าความจริงมันไม่มีข้อโต้แย้งได้ มันไม่มีอวิชา มันไม่มีความไม่รู้ มันไม่มีความเคลือบแคลง มันกระจ่างแจ้งเป็นพยานได้ทุกๆ ดวงใจ มันเป็นความจริงอย่างนั้น

นี่ถ้าเห็นคุณค่าของเรา ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธเราเกิดมาในผลของวิญญะ ผลของสังคม สภาวะสังคมๆ คนคิดคนชั่วมาก นี่เราเกิดในสภาวะกรรมนี้เราก็มีสติปัญญาพาชีวิตของเราไม่ให้ทุกข์ยากไปกับเขา ไม่ให้ทุกข์ยากจนเกินไปนัก ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาปฏิบัติมันต้องมีความมุมานะของเรา เป็นความจริงของเรา มันเป็นอึดคัดตสมบัติของเฉพาะใจดวงนั้น แล้วทำได้จริง เห็นไหม นี่ทำได้จริงเพราะเราเห็นคุณค่าของชีวิตของเรา เห็นคุณค่าหัวใจของเรา มันพิสูจน์ได้ พิสูจน์ได้ศีล สมาธิ ปัญญา มันพิสูจน์ได้ แล้วเกิดภาวนามยปัญญาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา มันพิสูจน์ได้ชัดเจนมาก

เวลามันสำรอก มันคายมันออก เห็นไหม คังแขนขาด ตัดกิเลสขาดจากหัวใจ เราเป็นคนตัดขาดเอง ตัดขาดด้วยมรรคญาณ แล้วจะไปถามใครล่ะ? เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตา ท่านบอกเลย สาธุ แม้แต่นั่งอยู่หน้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ถาม ถ้าถามก็เราต้องสงสัยผลของเราถึงได้ต้องถาม ถ้าเราไม่สงสัยของเราเราจะถามทำไม มันเป็นความจริงอันเดียวกัน ความจริงอันเดียวกันมันถึงสัจจะไง มันถึงไม่มีอวิชา ไม่มีความรู้ไม่รู้อะไร รู้ชัดของมัน ใจ รู้ชัดเพราะมันเป็นอึดคัดตสมบัติกับใจดวงนั้น เอวัง